

Pochowani po kątach – nie traćcie nadziei!

Nic na to nie poradzę, ale państwowa ochrona przyrody coraz bardziej kojarzy mi się z fasadą dla działań pozornych, za którą nierzadko kryją się zapiekli wrogowie ochrony czegokolwiek za wyjątkiem biednego człowieka gnębionego przez wilki, bobry i korniki. Ich twarzą jest dziś urzędujący minister, ale to tylko wierzchołek góry, niżej są różni, generalni, regionalni i inni dyrektorzy. Żeby trwale piastować te stanowiska, trzeba wiedzieć jedno – ochrona przyrody formalnie i oficjalnie musi być, bo tak jest ładnie, ale naprawdę, w realnej rzeczywistości, to ma jej nie być. W to trzeba wierzyć i tego się trzymać chcąc dłużej zabawić za swoim fajnym biurkiem z całkiem nieautomatyczną sekretarką.

Ale we wszystkich ważnych instytucjach i wysokich urzędach zajmujących się ochroną przyrody są też przecież... autentyczni przyrodnicy. I jest ich całkiem niemało! Tyle, że... pochowali się po kątach. Bo myli się bardzo ten, kto przypuszcza, że idąc do pracy w państwowej instytucji czy jej wydziale zajmującym się ochroną przyrody, będzie mógł przyrodę chronić. I że, jeśli odniesie sukces, tworząc rezerwat, chroniąc cenny teren przed zagrażającą mu inwestycją, zdobywając środki niezbędne do ochrony lub sojuszników, to awansuje, dostanie premię i medal. Tak pomyliło się już wielu młodych i naiwnych ludzi. Przy pierwszym zetknięciu z rzeczywistością, o tym jakie są prawdziwe priorytety i że „jak się nie podoba, to wolna droga”, uświadomią ich dyrektorzy.

No i część szybko wybiera tę wolną drogę, idą „na swoje” i najczęściej, po 5 latach specjalistycznych studiów, szybko o nich zapominają. Część wierzy, że kiedyś nadejdą lepsze czasy, więc usiłuje trwać, zmieniając treści pism, decyzji czy opinii często wbrew prawu, za to „jak pan każe”, uzgadniając nieuzgadnialne, tłumacząc sprzeczne z zasadami ochrony przyrody decyzje w mediach, wbrew sobie i logice odpisując na skargi i zażalenia. Czasem nawet udaje im się awansować i przez jakiś czas „pełnić obowiązki”, ale jeśli szybko nie przyswoją sobie prawd z akapitu pierwszego, szczęście trwa krótko.

Zadaniem dyrektorów jest też pilnie baczyć czy pracownik, a już szczególnie kandydat do awansu, nie należy do jakiejś „wywrotowej” organizacji, i pilnować, żeby mu się czasem nie wydawało, że urząd i organizacja mają wspólne cele i mogłyby coś wspólnie zrobić. Więc rozmowy typu „panie Grzegorz, ma pan minutę na decyzję czy chce pan tu pracować czy tam należeć” ciągle nie są rzadkością. Nie dotyczy to członkostwa pana dyrektora w Polskim Związku Łowieckim. Tu nie ma „konfliktu interesów”, podległy nadleśniczy ochocho zatwierdza plan łowiecki koło pana dyrektora, w pokotach uczestniczy się w pełnej gali munduru państwowej służby, a przy bigosie rozstrzyga, uzgadnia i podejmuje decyzje w sprawach ważnych i tych najważniejszych.

Tak było zawsze, nie tylko teraz, niezależnie od prawa i lewa. Ale czy koniecznie być musi? W początkach lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku, wydawało się całkiem realne, że instytucje i osoby powołane do ochrony przyrody będą ją skutecznie chronić, że siermiężny konformizm, bierność i mierność, zastąpią wykształcenie, aktywność i samodzielne myślenie. Potem bywało różnie, teraz znów w całej okazałości wróciło tamto stare i każdy kogo można by nazwać przyrodnikiem cichutko siedzi w kącie, bo jako „niepewny ideologicznie element” nie może być pewny jutra.

Opisywany problem to jedna z zasadniczych przyczyn opłakanego stanu naszej ochrony przyrody, to marnotrawienie ogromnego potencjału wykształconych za publiczne pieniądze, aktywnych i zaangażowanych ludzi. Jeśli nic z tym nie zrobimy, pozostanie tylko narzekać.

Nie wiem czy w końcu czeka nas jakaś rewolucja, ale coraz liczniejsi coraz bardziej mają tego stanu rzeczy dość. Na zmianę każdy czas jest dobry, bo żeby nasiona wydały owoce, trzeba je najpierw zasiać. Może więc już czas, parafrazując klasyków, krzyknąć: PRZYRODNICY WSZYSTKICH URZĘDÓW – ŁĄCZCIE SIĘ!

Andrzej Jermaczek

SPRAWOZDANIE Zarządu Klubu Przyrodników z działalności w roku 2016

Fot. Dorota Horabik

Członkowie Klubu

W dniu 31 grudnia 2016 roku Klub liczył 721 członków. W roku 2016 w szeregi Klubu wstąpiło 26 osób. Statystyka osób pochodzących z poszczególnych województw przedstawiała się następująco: dolnośląskie 34 osoby, kujawsko-pomorskie 12, lubelskie 3, lubuskie 160, łódzkie 19, małopolskie 13, mazowieckie 21, opolskie 7, podkarpackie 1, podlaskie 3, pomorskie 21, śląskie 19, świętokrzyskie 2, warmińsko-mazurskie 9, wielkopolskie 338, zachodniopomorskie 44, Francja 1 (pozostałe osoby nie podały danych szczegółowych). Bieżącą składkę opłaciło 158 osób.

Koła terenowe

W ramach struktur organizacyjnych Klubu w roku 2016 działalność prowadziło pięć kół terenowych: pilskie, wolsztyńskie, poznańskie, dolnośląskie i jurajskie. Oprócz podejmowanych lokalnie interwencji Koła prowadziły samodzielne prace terenowe oraz były organizatorem spotkań i imprez związanych z ochroną przyrody.

Realizowane projekty ochrony przyrody

W ramach prac z zakresu ochrony przyrody realizowano następujące projekty:

1 Ochrona torfowisk alkalicznych (kod 7230) w młodoglacjalnym krajobrazie Polski północnej. Projekt zakłada czynną ochronę najważniejszych z punktu widzenia ochrony przyrody i najcenniejszych obszarów torfowisk alkalicznych Polski północnej, w 29 obszarach Natura 2000 (86 obiektów o łącznej powierzchni blisko 1000 ha). Projekt realizowany jest w partnerstwie z RDOŚ Gdańsk i RDOŚ Olsztyn. Realizację projektu rozpoczęto we wrześniu 2012 r. W roku 2016 zrealizowano następujące zadania:

- wykonano 37 szt. zastawek (na terenie obiektów: Manowo, Stara Korytnica, Nowa Studnica, Mielęcín Bukowo, Jez. Kruszyn i Drzewiany),
- podpisano umowę na budowę kolejnych 11 szt. zastawek (obiekty: Kopaniarze i Dolina Płoni Żydowo) – realizacja I.2017 r.,
- wykonano koszenia i wycinki na przeważającej większości powierzchni/obiektów

- wykoszono ruń na obszarze 34,44 ha oraz usunięto naloty drzew i krzewów na łącznej powierzchni 36,17 ha w 16 obiektach (m.in. Nowa Studnica, Stara Korytnica, Hańcza, Linówek, Rudawki, Sarnetki, Manowo, Drzewiany, Sulęczyno, Wierzchołek, Kosobudki), usunięto 470 szt. drzew olszy czarnej na łącznej powierzchni ok. 5,5 ha – Mechowisko Manowo,
- zamontowano 4 cylindry w tamach bobrowych na terenie obiektu Jezioro Małe Długie, Kosobudki i Jez. Bukowo, ograniczające negatywne oddziaływanie bobrów na torfowiska,
- zakupiono ostatnie działki w obiekcie Wierzchołek o łącznej powierzchni 1,8396 ha, tym samym łącznie w ramach projektu wykupiono 61,5783 ha gruntów;
- zatwierdzono plany ochrony dla rez. Kruszynek i Torfowisko Radość; powołano rezerwat Jezioro Krąg. Rozpoczęto prace nad opracowaniem dla niego planu ochrony,
- opracowano dokumentację projektową dla rezerwatu Gogolewko,
- zorganizowano spotkanie warsztatowe w Łupawsku dot. realizacji zadań na nowołączonych obiektach (Gogolewko, Skotawskie Łąki i Mechowiska Czaple),
- prowadzono prace terenowe na potrzeby sporządzenia planów ochrony rezerwatów: Gogolewko i Mechowiska Czaple.

2 Ochrona torfowisk alkalicznych (kod 7230) południowej Polski. Analogiczny projekt do realizowanego w Polsce północnej. Zakłada czynną ochronę najważniejszych z punktu widzenia ochrony przyrody i najcenniejszych obszarów torfowisk alkalicznych Polski południowej, w 24 obszarach Natura 2000 (97 obiektów o powierzchni od kilku arów do kilkudziesięciu ha). Projekt realizowany jest w partnerstwie z Gorczań-

skim Parkiem Narodowym, współfinansującym, oprócz funduszu Life + i NFOŚiGW, jest Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Realizację projektu rozpoczęto we wrześniu 2014 r. W roku 2016 zrealizowano szereg zadań, z których jako najważniejsze można wskazać:

- opracowanie projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Torfowiska nad Prosną PLH100037 (aktualnie na etapie zatwierdzania przez RDOŚ w Łodzi),
- zakupienie gruntu na terenie Gorczańskiego Parku Narodowego o łącznej powierzchni 2,55 ha (z 3,17 ha planowanych),
- wybudowanie 25 zastawek (w 3 systemach kaskadowych) na terenie Gorczańskiego Parku Narodowego,
- wykonanie działań ochronnych z zakresu czynnej ochrony na terenie 39 obiektów – skoszono dotychczas ok. 16 ha torfowisk i usunięto naloty drzew i krzewów z powierzchni ok. 12 ha, główne prace przypadają na rok 2017,
- zorganizowanie 5 grupowych oraz kilkunastu indywidualnych spotkań z właścicielami prywatnymi na terenie objętym realizacją projektu,

- zaprezentowanie projektu na kilku konferencjach krajowych (m.in. w Krościenku nad Dunajcem, Warszawie, Czajowicach, Krakowie) oraz konferencji międzynarodowej – World Wetland Day w Tartau,
- zorganizowanie konferencji dotyczącej projektu w Sitańcu koło Zamościa, której głównym celem było przybliżenie specyfiki siedliska 7230, zwłaszcza na terenie województwa lubelskiego, oraz sposobów jego ochrony. Szczególną uwagę poświęcono wyjątkowemu obiektowi przyrodniczemu, jakim jest źródłiskowe torfowisko kopułowe Komarów/Śniatycze,
- przekazanie do Komisji Europejskiej Raportu Śródkresowego z realizacji projektu.

3 Przebudowa oraz zmiana sposobu użytkowania zabytkowego budynku XVIII-wiecznej karczmy sądowej w Uniemyślu – Uniemyśl, karczma sądowa (XVIII w.): kompleksowy remont. Z uwagi na brak środków zewnętrznych (nie przyznanie dotacji) w roku 2016 prace ograniczono do poprawy

Spotkanie zespołu lokalnej współpracy PZO Torfowiska nad Prosną. Fot. Dorota Horabik.

stanu jednego z pomieszczeń na parterze, usunięcia z karczmy gruzu i śmieci „poremontowych”, a także uprzątnięcia podwórza.

4 Społeczny nadzór zarządzania najcenniejszymi lasami w Polsce. W projekcie byliśmy partnerem Pracowni Na rzecz Wszystkich Istot, Oddział Podlaski. W roku 2016 kontynuowano pozyskiwanie informacji o konsultacjach społecznych do planów ochrony dla parków narodowych i Planów Urządzania Lasu w wybranych nadleśnictwach. W kwietniu sporządzono końcowy raport z realizacji projektu i tym samym projekt zakończono. Projekt był realizowany w ramach programu Obywatele dla Demokracji, prowadzonego przez Fundację im. Stefana Batorego we współpracy z Polską Fundacją Dzieci i Młodzieży, finansowanego ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

5 Przeciwdziałanie zmianom klimatu w ramach ochrony torfowisk na nizinie Wschodnio- i Środkowoeuropejskiej. Projekt, realizowany wspólnie z niemiecką organizacją NABU oraz NGO z Litwy, Łotwy i Estonii. Projekt rozpoczął się we wrześniu

2016 r. po licznych perturbacjach związanych z odmową współfinansowania zaplanowanych działań przez NFOŚiGW. Pomimo tego brakujące fundusze udało się zapewnić dzięki dotacji WFOŚiGW w Gdańsku oraz Baltic Sea Conservation Foundation. Projekt dotyczy roli torfowisk w łagodzeniu zmian klimatu. Działania po stronie polskiej dotyczyć będą ochrony i renaturyzacji torfowisk w Słowińskim Parku Narodowym.

6 Wzmocnienie ochrony najcenniejszych torfowisk bałtyckich na Pomorzu (finansowany z dotacji NABU). Projekt realizowany w partnerstwie z RDOŚ w Szczecinie oraz Nadleśnictwami Szczecinek i Sławno. W 2016 r. zrealizowaliśmy niezbędne prace przygotowawcze do wykonania dodatkowego zablokowania rowów odwadniających te torfowiska. Opracowaliśmy dokumentację do aktualizacji planów ochrony rezerwatów Słowińskie Błota i Bagno Kusowo, na podstawie której RDOŚ w Szczecinie 6 lutego 2017 r. zmienił plany ochrony tych rezerwatów dostosowując je w pełni do aktualnie identyfikowanych potrzeb ochrony oraz do aktualnych wymogów prawnych. Odnowiliśmy i rozszerzyliśmy system monitoringu warun-

ków wodnych obu torfowisk, instalując 10 dodatkowych piezometrów z diverami oraz dwie lokalne stacje meteorologiczne.

7 W roku 2016 rozpoczęto organizację zaplanowanej na kilka lat, **ogólnopolskiej akcji wspierania rozwoju sieci rezerwatów przyrody.** Nawiązano współpracę z innymi organizacjami, zorganizowano grupę społecznych współpracowników i koordynatorów prowadzących prace we wszystkich województwach, opracowano i upowszechniono założenia i podstawy organizacyjne akcji, podsumowano stan ochrony rezerwatowej w poszczególnych województwach, wskazano najważniejsze kierunki rozwoju sieci i zebrano wstępne dane o kilkuset obiektach kwalifikujących się do ochrony.

W ramach **MiniFunduszu** wsparto realizację 4 miniprojektów: „Zakupu sprzętu do pielęgnacji zadrzewień przydrożnych w Ujściu Warty” (woj. lubuskie), „Ochrony mopka w okolicach Uniemyśla” (woj. dolnośląskie), „Czynnej ochrony wróbla domowego w Bartoszycach” (woj. warmińsko-mazurskie) oraz „Budowy dwóch stawków dla traszki górskiej w okolicach Nowogrodu Bobrzańskiego” (woj. lubuskie).

Projekty planowane do realizacji

1. Złożono wniosek do NFOŚiGW w ramach priorytetu 2.4. POIiŚ w zakresie edukacji ekologicznej pt. „Odrzańska szkoła ochrony przyrody” – projekt skierowany do dzieci szkół podstawowych, ich nauczycieli i rodziców. Trwa ocena wniosku.
2. Złożono wniosek do CKPŚ w ramach priorytetu 2.4. POIiŚ w zakresie ochrony siedlisk i gatunków in situ pt. „Ochrona muraw kserotermicznych w Polsce północno-zachodniej”. Niestety projekt ostatecznie nie otrzymał dofinansowania z uwagi na

brak bezpośredniej zgody nadleśnictwa na działania zaplanowane na ich terenie (pomimo zgody RDLP Szczecin). W roku 2017 planujemy ponowne złożenie wniosku.

3. Podjęto działania w celu przygotowania wniosku o dofinansowanie projektu pt. „Ochrona hydrogenicznych siedlisk Natura 2000 (siedliska przyrodnicze: 3130, 4010, 7110, 7140, 7150) polskiej części Łużyc wraz z charakterystyczną roślinnością atlantycką i wymierającymi gatunkami roślin: przygiełką brunatną, ponikłem wielolodygowym, rdestnicą podługowatą, pływaczem torfowym, torfowcem pokrewnym i czarostką jamkowatą”. Wniosek o dofinansowanie zostanie złożony do CKPŚ w ramach priorytetu 2.4. POIiŚ w zakresie ochrony siedlisk i gatunków in situ, w kwietniu 2017 r.

Działalność rolnośrodowiskowa

Klub kontynuował rozpoczętą przed laty ochronę zagrożonych elementów krajobrazu rolniczego w ramach prowadzonego gospodarstwa rolnego w Owczarach oraz posiadanych i dzierżawionych gruntów. Hodowla zwierząt obejmowała ok. 200 owiec, 11 kóz oraz 1 konia. W Owczarach kontynuowano wypas muraw kserotermicznych, szkółkę starych odmian drzew owocowych (zaszczepiono ok. 1500 sadzonek) oraz kolekcję zachowawczą chwastów. W roku 2016 kontynuowano nowy cykl realizacji programu rolnośrodowiskowego w ramach różnych wariantów pakietu 4 i 5 (ochrona siedlisk i zagrożonych gatunków ptaków) obejmujących murawy kserotermiczne w dolinie Odry (głównie w okolicach Owczar, Zatoni Dolnej i Cedyni), łąki w Koźminku, łąki nad Obrą, łąki i torfowiska nad Ilanką k. Torzymia i torfowiska nad Pliszką w Kosobudkach oraz torfowisko

Manowo. Łącznie programem rolnośrodowiskowym objętych jest ponad 110 ha gruntów - głównie muraw kserotermicznych, różnego typu łąk i torfowisk.

Opracowania i ekspertyzy

W roku 2016 Klub prowadził prace terenowe na potrzeby kilkunastu opracowań, na zlecenie różnych instytucji. Były to:

- projekty planów ochrony dla 12 rezerwatów przyrody w woj. łódzkim: Babsk, Błogie, Gaik, Jaksonek, Jamno, Jodły Oleśnickie, Kopanicha, Mianów, Ruda Chlebacz, Sługocice, Trębaczew i Twarda – na zlecenie RDOŚ Łódź,
- inwentaryzacja i ocena stanu ochrony wybranych gatunków owadów, mięczaków, ryb i płazów chronionych w Specjalnym Obszarze Ochrony Grabia w woj. łódzkim – na zlecenie RDOŚ Łódź,
- inwentaryzacja wybranych grup fauny w granicach projektowanych wariantów planowanej drogi szybkiego ruchu Sokółka-Korycin w woj. białostockim – na zlecenie firmy OEKOM,

- inwentaryzacja przyrodnicza na potrzeby modernizacji linii kolejowej Dobiegniew-Szczecin w woj. zachodniopomorskim – na zlecenie MGGP Kraków,
- kilka drobnych opracowań, między innymi na potrzeby ekofizjografii gminy Świebodzin, rozwoju małej retencji Nadleśnictwach Bolewice i Lipka,
- inwentaryzacja bobra i wydry w pięciu gminach doliny Baryczy – RDOŚ Wrocław.

Edukacja i promocja ochrony przyrody

W lutym w Stacji Terenowej w Owczarach zorganizowano XXXIV Zjazd Klubu.

W kwietniu, w Karpaczu, po raz kolejny odbyła się sesja naukowa, tym razem pt. „Rezerваты przyrody – czas na comeback!”, w której uczestniczyło ok. 65 osób.

Ponadto, Klub zorganizował kilka spotkań, konferencji i warsztatów w ramach realizowanych projektów.

Klub był organizatorem kilkunastu imprez

i spotkań odbywających się w Stacji w Owczarach oraz Stacji Terenowej w Uniemyślu.

W Owczarach tradycyjnie odbywały się cykliczne spotkania, szkolenia i zajęcia edukacyjne:

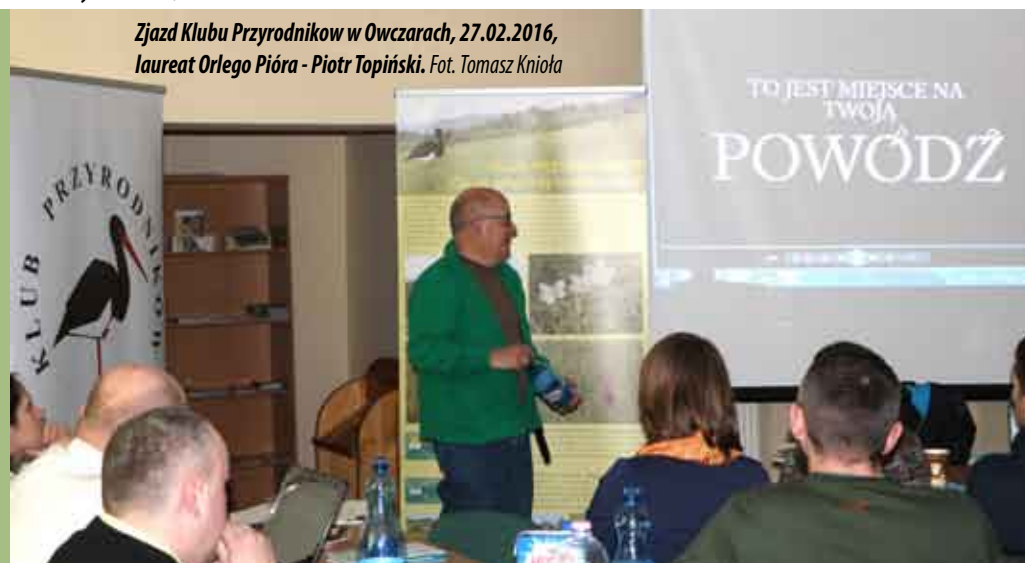
- w lutym odbyły się warsztaty szczepienia drzew owocowych, z częścią teoretyczną o dawnych odmianach oraz praktyczną nauką rozmnażania drzewek. Zaszczepione drzewka uczestnicy zabrali i posadzili na swoim terenie,
- na przełomie lutego i marca zaszczepiono ok. 1300 sztuk drzewek, które w kwietniu posadzono w szkółce w Owczarach,
- w kwietniu odbyło się Wiosenne Spotkanie z Łąką, w którym wzięło udział ok. 40 osób. Podczas Spotkania odbyły się m.in. zajęcia terenowe z rozpoznawaniem roślin murawowych, gra terenowa dla dzieci, warsztaty filcowania wełny owczej,
- w maju i czerwcu odbywały się tzw. Zielone Szkoły, czyli jedno- lub kilkudniowe zajęcia edukacyjne dla młodzieży szkolnej o tematyce łąkowej i murawowej,
- w lipcu odbyło się Letnie Spotkanie z Łąką, w którym wzięło udział ok. 50 osób. Podczas spotkania odbyły się m.in. warsztaty terenowe z rozpoznawaniem roślin łąkowych, warsztaty fotografii przyrodniczej, warsztaty entomologiczne,
- w lipcu i sierpniu, z pomocą pracowników Parku Krajobrazowego Ujście Warty, wycinano zakrzaczenia tarniny i głogów na murawach w Owczarach, w sumie sekatorami usunięto zakrzaczenia z powierzchni ok. 1 ha,
- we wrześniu odbyło się Jesienne Spotkanie z Sadem, w którym wzięło udział ok. 60 osób. Podczas imprezy odbyły się m.in.: wykład o idei ochrony starych odmian drzew owocowych, degustacja owoców kilkudziesięciu starych odmian jabłek i gruszek, wykład o zapylnicach ogrodowych, warsztaty wykorzystania dzikich

Zajęcia na murawach w Owczarach.
Fot. Archiwum Stacji Terenowej w Owczarach.

- roślin owocowych, konkursy i zajęcia plastyczne i tradycyjna sprzedaż drzewek owocowych ze Szkołki w Owczarach,
 - w maju, lipcu i październiku odbyły się „Warsztaty łąkowe”, czyli warsztaty rozpoznawania roślin łąkowych i murawowych. Większość zajęć odbyła się w terenie na klubowych ostojach: łące w Koźminku i murawach w Owczarach, a także na łąkach w Ujściu Warty. Warsztaty lipcowe, oprócz rozpoznawania gatunków, obejmowały także zbiór nasion roślin łąkowych i murawowych. Zebrane nasiona były wykorzystane do wysiania (z udziałem uczniów) łąki przy szkole w Ośnie Lubuskim,
 - w grudniu ze starych drzew w terenie, w starych sadach w okolicach Owczar i w Parku Mużakowskim zbierano zrazy do zimowego szczepienia drzewek.
- W ramach działalności Stacji Terenowej w Uniemyślu zorganizowano kilka imprez i zajęć edukacyjnych, w tym:
- w marcu: akcja wycinki nalotu drzew i krzewów na torfowisku w Uniemyślu,
 - w kwietniu: cykliczna impreza wiosenna „Na tropie przyrody”. Tym razem w kontek-

Zjazd Klubu Przyrodników w Owczarach, 27.02.2016,
laureat Orlego Pióra - Piotr Topiński. Fot. Tomasz Kniola

ście poznania tradycji i zwyczajów Słowian w formie gier terenowych,

- w maju: Dzień Otwartych Domów Przysłupowych, impreza o charakterze międzynarodowym, skupiająca domy przysłupowe na pograniczu polsko-czesko-niemieckim,

W marcu w Świebodzinie zorganizowano XXXIV Konkurs przyrodniczy dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów. Temat przewodni brzmiał: „Rośliny i zwierzęta polskich gór”, w konkursie wzięło udział 71 uczniów z 15 szkół. Finał finałów miał miejsce również w Świebodzinie w kwietniu, brało w nim udział 40 finalistów z woj. lubuskiego i wielkopolskiego.

Klub prowadził serwis internetowy. W roku 2016 na stronie kp.org.pl odnotowaliśmy ok. 45 tys. odwiedzin pochodzących z kilkudziesięciu krajów. Najwięcej gości zagranicznych pochodziło z Wielkiej Brytanii, Niemiec, USA, Rosji i Brazylii. Z terenu Polski odnotowano nieco ponad 42 tys. wizyt. W czołówce miast, z których pochodziły osoby odwiedzające

naszą stronę znalazły się: Warszawa, Poznań, Kraków, Wrocław, Gdańsk i Szczecin.

W roku 2016 Klub był stale obecny na portalu społecznościowym Facebook. Swoje konta na portalu mają też Koła terenowe oraz Stacje.

W serwisie e-mailowym „Wiadomości KP” ukazało się kilkadziesiąt informacji na temat aktualnych wydarzeń i problemów ochrony przyrody. Wiadomości KP prenumerowało ok. 1200 osób.

Klub powiększał stale zbiory biblioteczne.

Pracownicy Klubu, jako zaproszeni goście uczestniczyli w roli prelegentów w kilkunastu spotkaniach oraz imprezach poświęconych ochronie przyrody i edukacji przyrodniczej organizowanych przez różne instytucje oraz organizacje.

Wydawnictwa

Wydano 4 zeszyty Przeglądu Przyrodniczego i 4 zeszyty biuletynu Bociek. Przygotowano do druku monografie dwóch gatunków ptaków – bąka i łabędzia krzykliwego.

Organizacja pracy

Na koniec roku 2016 Klub zatrudnił 22 osoby, spośród których większość (19 osób) stanowili specjaliści z zakresu ochrony przyrody (biologii, leśnictwa, ochrony środowiska, geologii). W ramach realizowanych zleceń oraz projektów Klub zatrudnił ok. 30 osób w oparciu o umowę o dzieło.

Interwencje i uczestnictwo

Podobnie jak w latach poprzednich Klub aktywnie włączał się w procedury administracyjne oraz procesy opiniowania różnych aktów prawnych związanych z ochroną przyrody. Pracownicy Klubu brali udział w pracach różnych instytucji, gremiów naukowych czy organizacji pozarządowych, których zadaniem było m.in. opiniowanie, opracowanie wytycznych i wskazówek do zarządzania oraz planowania ochrony przyrody.

Członkowie Klubu i pracownicy brali udział w wielu seminariach, konferencjach i sesjach naukowych, w tym międzynarodowych, poświęconych ochronie przyrody.

Pracownicy udzielili telefonicznie, pocztą elektroniczną lub osobiście kilkuset porad i wskazówek dotyczących ochrony przyrody.

W roku 2016 kontynuowano zaangażowanie interwencyjne w kilkadziesiąt spraw w różnych miejscach w Polsce i bieżące opiniowanie projektów dokumentów, aktów prawnych itp. Aktualizowaliśmy informacje w kilkunastu postępowaniach Komisji Europejskiej dotyczących spraw polskich.

Pracownicy Klubu uczestniczyli w pracach radach naukowych: Słowińskiego i Świętokrzyskiego PN. Przedstawiciel KP jest członkiem Rady międzynarodowej organizacji CEEWeb (sieć na rzecz ochrony bioróżnorodności w Europie Środkowej i Wschodniej),

którą reprezentuje także w Grupie Roboczej ds. zarządzania Obszarami Natura 2000 przy Komisji Europejskiej.

Monitorowaliśmy powstawanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 i niepokojące zjawisko zmiany ustanowionych planów na żądania Ministerstwa Środowiska, wnosząc uwagi do projektów PZO i projektów zmian PZO.

Opracowaliśmy raport syntetyzujący nasze doświadczenia w zakresie stosowania art. 118-118b ustawy o ochronie przyrody, czyli wprowadzonych w 2014 r. przepisów, które miały ucywilizować masowe prowadzenie w Polsce tzw. robót utrzymaniowych na rzekach – odmuleń, wykaszania roślinności, usuwania martwych drzew, wycinania drzew na brzegach, zabudowy i zasypywania podcięć w brzegach itp. Częścią raportu są załączniki, przedstawiające syntezę wiedzy merytorycznej na temat:

- potencjalnego oddziaływania „prac utrzymaniowych” na chronione gatunki i siedliska przyrodnicze,
- roli martwych drzew w rzece,
- naturalnej dynamiki rzek w kontekście prób ich „utrzymywania”.

Raport przekazany został wszystkim RDOŚ.

Sprzęt, grunty oraz infrastruktura techniczna

W ramach realizowanego projektu ochrony torfowisk alkalicznych w Polsce północnej Klub wykupił ok. 1,8 ha gruntów – torfowiska alkalicznego w okolicach Złotowa – z zamiarem utworzenia tam rezerwatu Jezioro Wierchołek. Na dzień 31 grudnia 2016 r. Klub był właścicielem ok. 130 ha gruntów, a kolejne 250 dzierżawił lub użytkował w oparciu o użyczenie. W roku 2016 nie dokonywano znaczących zakupów sprzętu technicznego.

Laureaci XXXIV Lubuskiego Konkursu Przyrodniczego.

Fot. Tomasz Krzyśków.

